

Valsts atbalsta programmas “Biznesa inkubatori Latvijas reģionos” un “Tehnoloģiju inkubatori”

Valsts aģentūra Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
Latvian Investment and Development Agency

2007.gada 7.jūnijs

Valdis Avotiņš, Zināšanu un inovācijas sistēmu departamenta direktors

PAMATPRINCIPI jeb 'kas tas ir'?

Biznesa inkubators ir valsts vai reģiona ekonomiskās un sociālās attīstības veicināšanai izveidota struktūrvienība, kuras uzdevums ir izvērtēt un atbalstīt jaunu uzņēmumu dibināšanas un izaugsmes iespējas.

Inkubatora **galvenais uzdevums** ir radīt sekmīgus jaunus uzņēmumus, kas, atstājot inkubatoru, būtu finansiāli un ekonomiski patstāvīgi.

Biznesa inkubatori rada jaunas darba vietas, veicina sabiedrisko aktivitāti, veicina jauno tehnoloģiju komercializāciju un rada pārticību vietējā un valsts līmenī.

FUNKCIJAS jeb 'ko dara BI'?

- nodrošina inkubatora firmas ar biroja (arī laboratoriju un ražošanas) telpām un atbilstošiem **infrastruktūras pakalpojumiem** – elektro- un ūdens apgāde, apkure, telekomunikācijas, INTERNET pieeja, kopēšanas tehnika, sekretariāta pakalpojumi, prezentācijas telpas, autostāvvietas, u.c.;
- **konsultē** inkubatora firmas **par uzņēmējdarbības jautājumiem** – biznesa plānu sastādīšana, uzņēmumu reģistrācija, grāmatvedības pakalpojumi, likumdošana, tirgus izpēte, informācija par sadarbības iespējām ar citām firmām, kopēja reklāma, piedalīšanās izstādēs, tehnoloģiskie jautājumi utt.;
- **konsultē par** iespējām saņemt kredītus, piesaistīt investīcijas un citiem **ar finansiālo darbību saistītiem jautājumiem.**

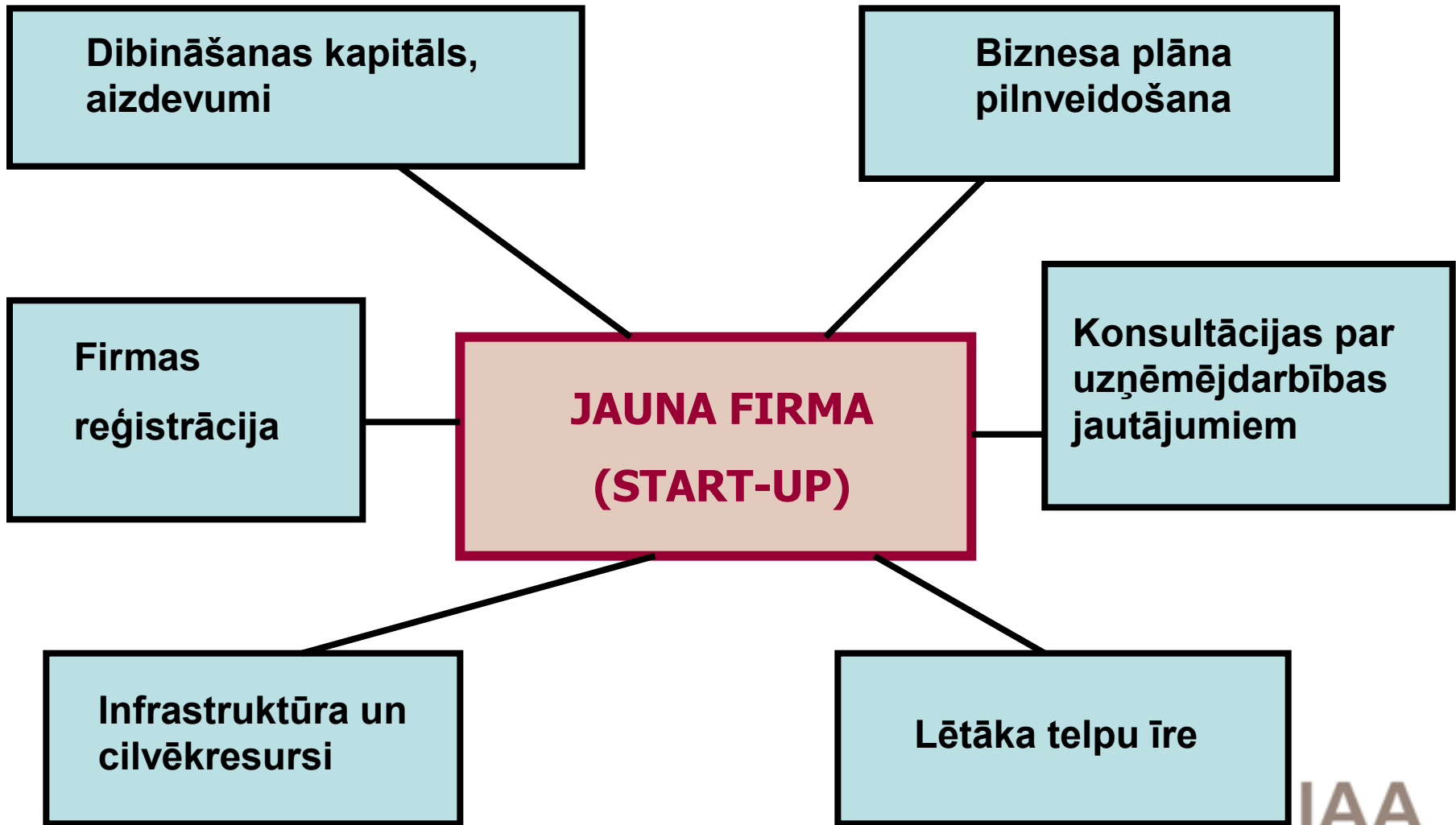
Kas vada Biznesa inkubatorus?

- Inkubatoru operators – parasti vadības (menedžmenta) kompānija, kas:
 - Nodrošina ar attiecīgām telpām un pārvalda tās;
 - Pēc noteiktiem kritērijiem izvēlas uzņēmumus un/vai individuālās personas, kas tiks inkubēti;
 - Nodrošina inkubējamus ar uzņēmējdarbības konsultācijām (sākot no Biznesa plāna izstrādes, līdz produkta vai pakalpojuma pārdošanai)
- Labu Inkubatora operatoru raksturo:
 - Izveidots sadarbības partneru tīkls;
 - Personāla pieredze biznesa konsultēšanā un vadībā;
 - Izpratne un zināšanas par reģiona vajadzībām;
 - Inkubējamo uzņēmumu uzņemšanas un iziešanas politika

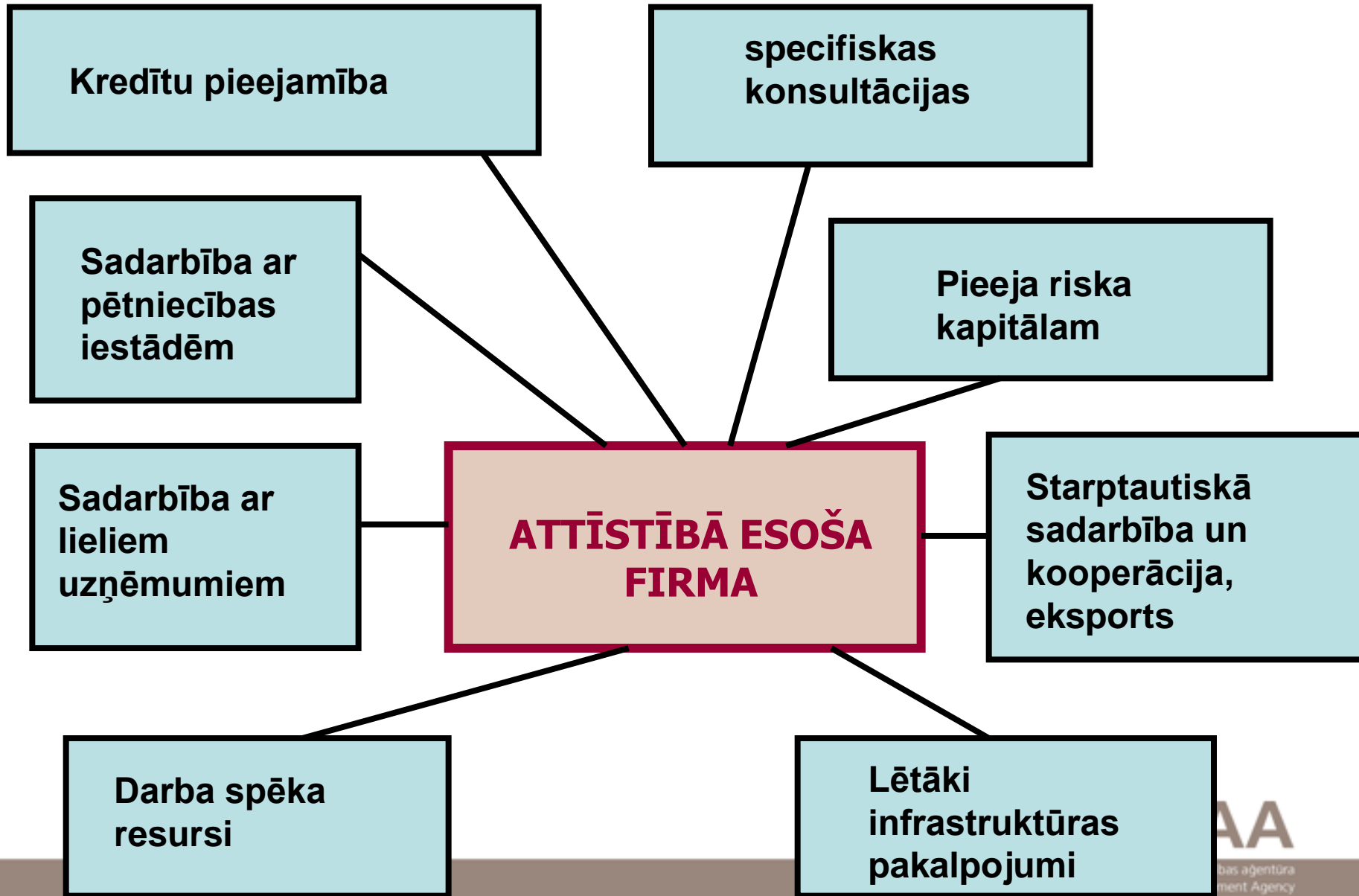
Kas atrodas inkubatoros?

- firmas ar **juridiskas personas** statusu, t.i., firmas, kurām ir jau sava uzņēmējdarbības vēsture,
- Īslaicīgi **individuālas personas**, kuras ir gatavas dibināt savu uzņēmumu, lai uzsāktu ražot biznesa plānā paredzēto produktu, t.i., atrodas tā saucamajā „pirms inkubācijas stadijā”.

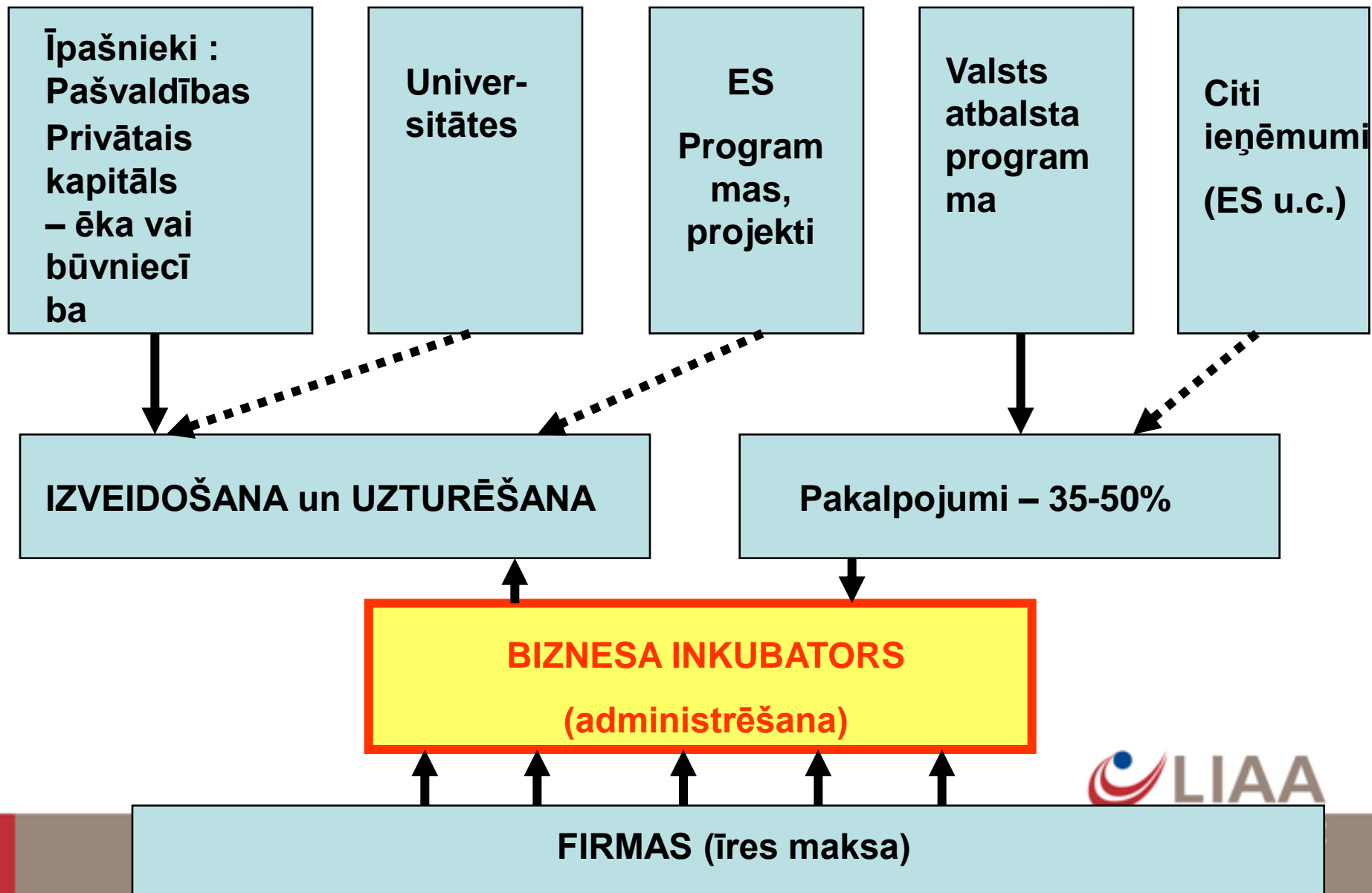
Ko iegūst jauns uzņēmums BI?

Ko iegūst attīstībā esošs uzņēmums?

BI FINANSĒŠANAS SHĒMA

Pamatjautājumi BI izveidošanai

- **uzstādītais mērķis BI dibināšanai;**
- **BI dibināšanā ieinteresētās personas un organizācijas, iespējamais juridiskais statuss;**
- **BI izveidošanas vides pievilcība uzņēmējdarbībai;**
- **BI izveidošanai pieejamie resursi (ēkas, finansu līdzekļi);**
- **kvalificēta un apmācīta personāla pieejamība BI vadībai.**

BIZNESA INKUBATORI LATVIJĀ: AIZSĀKUMI

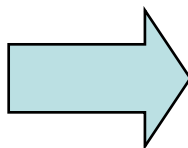
- **LATVIJAS TEHNOLOĢISKAIS CENTRS**
 - 1993
 - Saņēma atbalstu no LR IZM
 - >30 uzņēmumu
- **LATVIJAS TEHNOLOĢISKAIS PARKS**
 - 1996
 - Daļēji pilda inkubatora funkcijas
- **LIEPĀJAS BIZNESA INKUBATORS**
 - 1997-2001
 - Trūkumi biznesa plānā
 - Neveiksmīgs finanšu menedžments

BIZNESA INKUBATORU IZVEIDE REĢIONOS 2006.G.

**PHARE 2003 Ekonomiskās
un sociālās kohēzijas
(ESK) programmas
projekti**

- **Līvānu biznesa inkubators**
- **Ogres biznesa inkubators**
- **Ventspils biznesa inkubators**

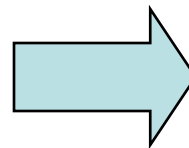
Latvijas reģionos jau darbojas...

Parametrs	Līvānu biznesa inkubators	Ventspils biznesa inkubators	Ogres biznesa inkubators	BITC biznesa inkubators (Jelgava)
Darbības sākums	2006.gada novembris	2006. gada februāris	2006.gada oktobris	2006. gada decembris
Inkubatora telpu platība, m ² (šobrīd)	100m ² ofisa telpas, 200m ² laboratorijas	450m ²	960 m ²	370m ²
Inkubatora telpu platība, m ² (plānotā 3-5 gadu laikā)	1000m ²	2000m ²	2000m ²	1300-1500 m ²
Inkubējamo uzņēmumu skaits (šobrīd)	0	6	0	0
Panāktas vienošanās ar jauniem uzņēmumiem par darbība uzsākšanu (šobrīd)	3	1	4	2
Plānotais inkubējamo uzņēmumu skaits (pēc 3-5 gadiem)	15	25-30	20 - 25	15-20

JAUNU BIZNESA INKUBATORU IZVEIDE 2007.G.

LR Ekonomikas ministrijas “Inovācijas centru un biznesa inkubatoru attīstības programma”

- Valmieras biznesa un inovāciju inkubators
- Jelgavas biznesa inkubators
- Tukuma biznesa inkubators
- Rēzeknes augstskolas inovāciju centrs
- ZTP “Valdeka” biznesa un tehnoloģiju centrs
- Medicīnas aparātbūves Inovāciju centrs
- Rīgas Biomateriālu inovāciju un attīstības centra biznesa inkubators
- Ventspils Digitālā centra biznesa inkubators

VAP “Biznesa inkubatori Latvijas Reģionos”

Biznesa inkubatora jēdziens:

Biznesa inkubators (turpmāk – BI) ir struktūra, kas atbalsta un veicina jebkuras uzņēmējdarbības formas darbību jebkurā tautsaimniecības nozarē. Tā darbības pamatfunkcija ir veicināt jaunu firmu izveidošanos, nodrošinot tās “inkubācijas periodā”, ar telpām, infrastruktūras pakalpojumiem un konsultācijām uzņēmējdarbības pamatjautājumos.

BI programmas pamatprincipi:

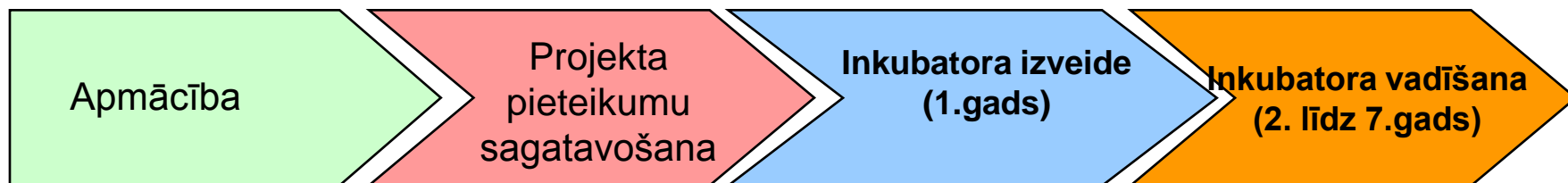
- Tiks atbalstīta BI izveide Latvijas reģionos;
- **Publiskā iepirkuma princips**;
- Pretendentu konkurence, vienā pilsētā tiks atbalstīts tikai viens inkubators;
- Nošķirts atbalsts BI izveidei (intensitāte – 100%) un BI darbībai (100% 1. un 2.gadā, 85% no 3.gada);
- Tiek noteikti maksimālā atbalsta griesti (papildus izdevumiem nepieciešams privātais līdzfinansējums);
- Minimālā BI platība ir 2000 m², **optimālā – 3000 m²**, var tikt veidoti BI klasteri (min 3000 m²);
- Kopā paredzēts atbalsts **10 BI** (BI klasteru) izveidei un darbībai;
- Vienā BI paredzēts inkubēt līdz **50 JMVU**, optimālā inkubatora noslogotība – 85%;
- Pieredzējušu (starptautisko) partneru piesaistīšana inkubatoru vadībā;

Pieteikšanās kārtība

Atklāts projektu konkurss 2 kārtās:

1.kārta – 2008.gada janvārī – par visu finansējumu;

2.kārta – 2009.gada janvārī – par atlikušo finansējumu.

Potenciālais BI veidotājs aizpilda un iesniedz anketu par plānoto BI.

Anketas tiek izvērtētas, tiek apzināta reālā situācija.

Klusuma perioda laikā LIAA organizē semināru/apmācību (1-2 dienas), kur stāstīs par pieteikšanas kārtību, t.sk. projekta pieteikuma sagatavošanu.

Tiek sagatavoti izvērsti projektu pieteikumi:

- Biznesa plāns;
- Saistību līgumi;
- Pakalpojumu struktūra;
- *Exit* plāns
- Nepieciešamības pētījums;
- Tehniskie projekti;
- Iepirkumi;
- Izveides grafiks

Atbalstītie pretendenti var saņemt **avansa maksājumus BI izveidei 30% apmērā**, pārējie izdevumi segti pēc maksājumu dokumentu iesniegšanas

Vadības izmaksas tiek segtas pamatojoties uz ceturkšņa atskaitēm

Konsultāciju izmaksas un granti tiek segti pamatojoties uz ceturkšņa atskaitēm

Vadības izmaksas tiek segtas pamatojoties uz ceturkšņa atskaitēm

Konsultāciju izmaksas un granti tiek segti pamatojoties uz ceturkšņa atskaitēm

Finansējuma apjoms atkarīgs no inkubējamo skaita

Atbalsta apjoms un intensitāte

Izmaksas	Maksimālā atbalsta intensitāte	Maksimālais atbalsta apjoms (LVL)
1. Izveides izmaksas a) Labiekārtošana un renovācija b) Aprīkojums (IKT)	100%	165 800 150 000 15 800
2. Tekošās izmaksas gadā	100% (85% no 3.gada)	78 850
3. Biznesa atbalsta pakalpojumi gadā	100%	3 000 /uzņēmumam
4. Konsultāciju un P&A granti gadā	75%	3 000 /uzņēmumam 10 000 /uzņēmumam
5. Papildu pakalpojumi gadā	100%	3000 /inkubatoram

*Maksimāli pieļaujamo atbalsta intensitāti attiecina uz kopējo atbalsta summu, ja atbalstu saņēmējam vienlaikus sniedz no vietējiem, reģionāliem, nacionāliem vai Eiropas Kopienas līdzekļiem.
Atbalstu šīs atbalsta programmas ietvaros nevar kombinēt ar atbalstu citās reģionālā atbalsta programmās.*

Projekta pieteikuma vērtēšanas kritēriji

Iesniegto biznesa inkubatoru pieteikumus novērtēs īpaši šim nolūkam izveidota neatkarīga konkursa vērtēšanas konsultatīvā komisija (5 eksperti, 1 – ar ārzemju pieredzi).

Projektu pieteikumi tiks vērtēti pēc divu kritēriju grupām – cena un kvalitāte.

Cena (25%):

- Cena

Kvalitāte (75%):

- Inkubatora operatora kvalitāte (0.25) – *t.sk. pieejamā līdzfinansējuma apjoms, vadības kvalifikācija un pieredze, inkubatora vajadzībām piedāvāto ēku atbilstība, ilgtspējas nodrošināšanas mehānisms;*
- Biznesa plāna kvalitāte (0.30) – *t.sk. inkubatora finanšu un darbības vadības atbilstība inkubatora mērķu sasniegšanai, ilgtermiņa komerciālā ilgtspēja, nodrošinot pietiekamu telpu noslogojumu un risku vadību;*
- Stratēģijas kvalitāte (0.20) – *t.sk. ieguldījums nodarbinātības paaugstināšanā reģionā, izpratne par problēmām, kuras būtu jārisina ar inkubatora palīdzību, potenciāls uzlabot reģiona ekonomiku;*
- Biznesa vide un uzņēmējdarbības atbalsts inkubatorā (0.25) – *t.sk. subsidētas īres nodrošināšana uzņēmuma attīstības sākumposmā, vienkārši uzņemšanas un iziešanas noteikumi, sniedzamo pakalpojumu klāsts un kvalitāte, uzņēmējdarbības entuziasma un motivācijas veicināšana.*

Viena BI darbību raksturojošie rādītāji jeb 'ko iegūst reģions'?

	2.gadā	4.gadā	6.gadā	8.gadā	Kopā
Inkubētie MVU	25	50	55	50	180
MVU, kas atstājuši BI	0	18	40	50	108
Radītās / nosargātās darba vietas	60	170	200	180	610
Ēkas platība (m2)	2000- 3000				
Ēkas noslogotība (%)	40%	85%	85%	85%	
Uzņēmumu izaugsme (% gadā)	25%	25%	25%	25%	
Inkubācijas periods	Ne ilgāks par 3 gadiem				

Atbilstoši izvirzītajiem mērķiem un sasniegtajiem rezultātiem tiks pārraudzīta inkubatoru darbība un pārskatīti finanšu atbalsta apjomi inkubatoriem. Līdz ar to vājas darbības rezultātā finansējums inkubatoram var tikt samazināts proporcionāli faktiskajam rezultātam.

VAP “Tehnoloģiju inkubatori” - LGA

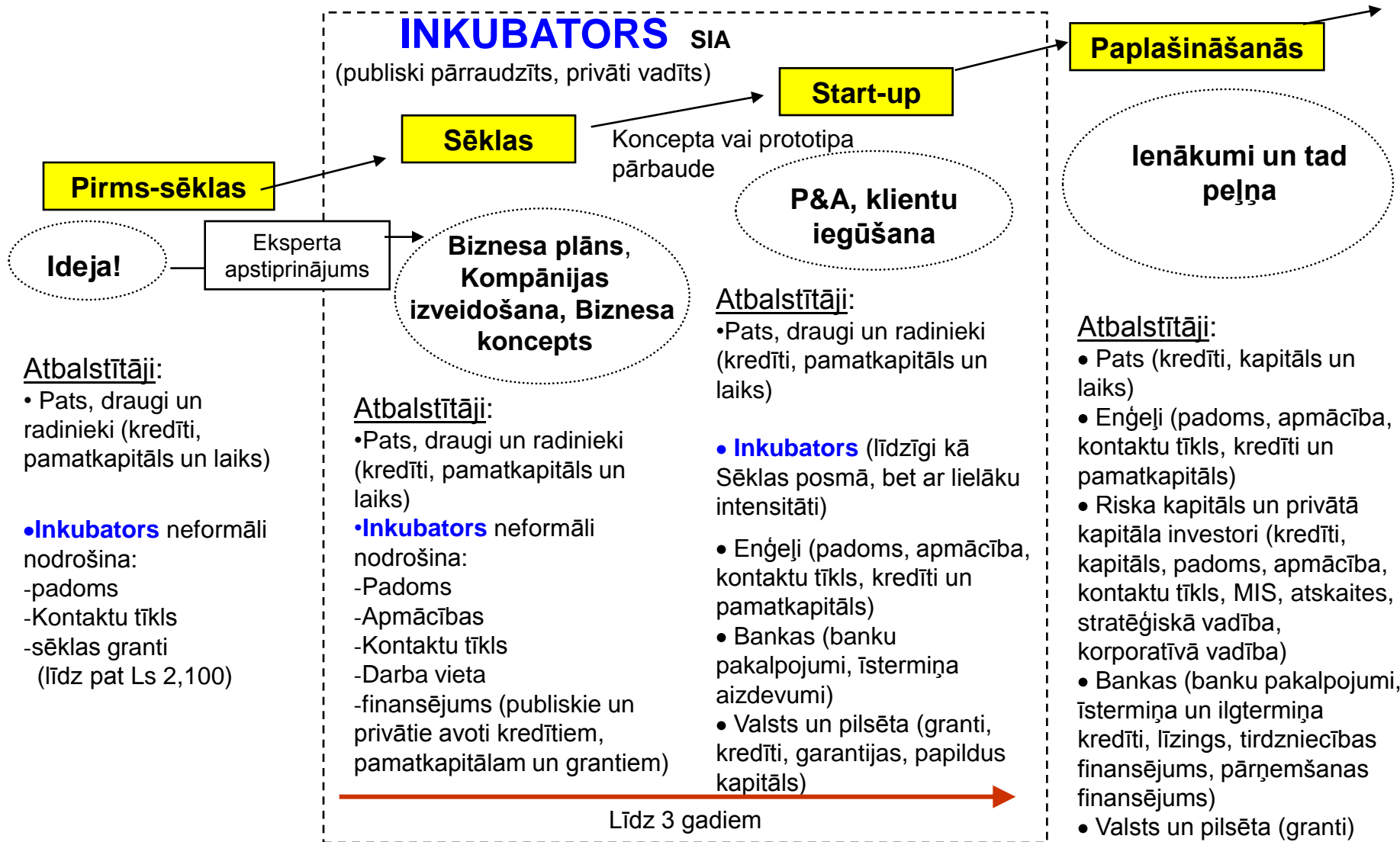
Mērķi

- Paaugstināt Latvijas konkurētspēju, atbalstot augsto un vidējo tehnoloģiju nozaru attīstību;
- Radīt potenciālu dalībai nākotnes tehnoloģijās (prestīžs, nākotnes konkurētspēja);
- Ilgspējīgu jaunu eksporta nozaru attīstība (Izraēlas un Somijas pieredze);
- Radīt ekonomikas čempionus / mainīt sabiedrības attieksmi pret tehnoloģiju komerciju.

Straujas izaugsmes augsto tehnoloģiju kompāniju izveidošana ir dārgāka un ievērojama sagaidāmā atdeve parādās pēc 8-10 gadiem, jo:

- ilgāks izveidošanās cikls;
- nepieciešama specifiska infrastruktūra;
- nepieciešamas specifiskas zināšanas.

Tehnoloģiju inkubatora modelis

TI programmas shēma

1. Tehnoloģiju Inkubatora grants
2. Pirms-sēklas grants – “Padomā mēnesi”
3. Sēklas mīkstais kredīts (I un II)

Menedžmenta kompānijas vai TI operatori – privātas kompānijas, kas nodrošina vietu & infrastruktūru, vadību un Z&V padomu, biznesa pamata pakalpojumus un privātās investīcijas apmaiņā pret daļu no pamatkapitāla jaunajā kompānijā

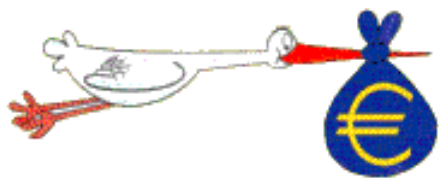
Mērķa grupas:

- Potenciālie uzņēmēji no industrijas
- Potenciālie uzņēmēji no akadēmiskās vides
- Zinātnieki un P&A personāls, kas ir izbraucis no Latvijas
- Reģionālie izgudrotāji

Apspriests ar Izraēlas, PB, ES ekspertiem un vietējiem speciālistiem

2. Pirms-sēklas: “Padomā mēnesi”

- Lai pilnveidotu biznesa plānus pirms jaunas kompānijas izveidošanas un lai palielinātu privātā kapitāla finansējumu vēlākos etapos
- Lai iedrošinātu un pārliecinātu
- Individuāla persona ar biznesa projektu, kas sola ātru izaugsmi (apgrozījums pieaug virs 40-50% gadā) 0 - 24 mēnešos
- Finansējums sedz līdz pat 100% no atļautajām izmaksām, 1 mēnesis, piesaistīts pie esošās algas

Iejaukšanās veids

Mēnešalgai piesaistīts grants līdz 3 kEuro

3. Sēklas programma I

Biznesa koncepta pārbaudes mīkstais kredīts

- Investīciju menedžments: TI privātais operators
- Lai samazinātu risku *Sēklas II* investīcijām
- Lai sniegtu agrīnās fāzes finansējumu jaunajām kompānijām, lai apstiprinātu biznesa koncepciju, izpētītu tirgu un izgatavotu prototipu
- Max mīkstais kredīts ir 14 000 LVL, ja statūtkapitāls ir pilnībā iemaksāts
- 100% publiskais finansējums, ikmēneša maksājumi
- Projekta ilgums ir līdz 6 mēnešiem
- Vēlāk veido neatņemamu daļu no *Seed II* mīkstā kredīta

3. Sēklas investīcija II

- Investīciju menedžments: TI PO
- Saņēmēji – jauni (<6 mēnešiem) MVU pēc biznesa koncepcijas apstiprināšanas
- max mīkstais kredīts 280 K EUR, saskaņojot ar privātajām kapitāla investīcijām 70%:30%, ieskaitot *Seed / mīksto kredītu* (kopējais budžets 400 k EUR)
- Pārvēršas par neatmaksājamu grantu neveiksmes gadījumā
- Projekta ilgums ir 6-24 mēneši
- Kad uzsāk pārdošanu, 5% no ikgadējā apgrozījuma ir jāatmaksā atpakaļ līdz viss kredīts ir atdots

Rezultāti

pēc 3 g

6 g

• Izveidoto inkubatoru skaits (70% / 80% noslogojums)-	3	3
• Apstiprināto projektu skaits TI -	57	120
• Veiksmīgu JTK skaits -	27	60
• No TI absolvējošo JTK skaits –	15	36
• Straujas izaugsmes kompāniju skaits -	9	20
• Veiksmīgu IPO, M&A, investīciju nākamajās kārtās skaits –	4-6	12
• Kopējās kompānijām piesaistītās privātās investīcijas, MEUR –	2.5	24

Paldies par uzmanību!

Valsts aģentūra Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
Latvian Investment and Development Agency

Perses iela 2, Rīga, LV 1442, Latvia
Tālr.: +371 7039410 Fakss: +371 7039401
E-pasts: valdis.avotins@liaa.gov.lv
<http://www.liaa.gov.lv>